

Przedsiębiorstwo społeczne – nabycie i utrata statusu

Sektor ekonomii społecznej

Ekonomia społeczna – działalność podmiotów ekonomii społecznej na rzecz społeczności lokalnej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej, tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz świadczenia usług społecznych, realizowana w formie działalności gospodarczej, działalności pożytku publicznego i innej działalności o charakterze odpłatnym.

Podmioty ekonomii społecznej

- spółdzielnia socjalna,
- warsztat terapii zajęciowej i zakład aktywności zawodowej,
- centrum integracji społecznej i klub integracji społecznej,
- spółdzielnia pracy, w tym spółdzielnia inwalidów i spółdzielnia niewidomych, oraz spółdzielnia produkcji rolnej,
- organizacja pozarządowa, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 i 1265), z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych,
- podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Jednostka tworząca podmiot ekonomii społecznej

Jednostka tworząca podmiot ekonomii społecznej to podmiot, który zorganizował lub utworzył lub prowadzi:

- warsztat terapii zajęciowej,
- aktywności zawodowej,
- centrum integracji społecznej
- klub integracji społecznej.

Warunki uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego

Status przedsiębiorstwa społecznego może posiadać podmiot ekonomii społecznej, o którym mowa w art. 2 pkt 5 lit. a oraz d–f, oraz jednostka tworząca podmiot ekonomii społecznej, prowadzące:

Warunek 1

- działalność odpłatną pożytku publicznego, o której mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- działalność gospodarczą, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162 i 2105 oraz z 2022 r. poz. 24, 974 i 1570),
- inną działalność o charakterze odpłatnym.

Warunek 2

Status przedsiębiorstwa społecznego mogą posiadać:

- podmiot ekonomii społecznej, o którym mowa w art. 2 pkt 5 lit. a oraz d–f, oraz
- jednostka tworząca podmiot ekonomii społecznej,

jeżeli Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego, państwowa albo samorządowa osoba prawna nie posiadają nad podmiotem ekonomii społecznej kontroli w rozumieniu art. 4 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, z wyłączeniem spółdzielni socjalnych założonych przez osoby, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych.

Warunek 3

Działalność przedsiębiorstwa społecznego służy rozwojowi lokalnemu i ma na celu:

- reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub
- realizację usług społecznych.

Warunek 4

Przedsiębiorstwo społeczne zatrudnia co najmniej 3 osoby na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę. Każda z tych osób jest zatrudniona w wymiarze co najmniej 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy.

Warunek 5

W przedsiębiorstwie społecznym działającym **w celu reintegracji społecznej i zawodowej**, co najmniej 30% ogółu osób zatrudnionych stanowią osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę. Każda z tych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jest zatrudniona w wymiarze co najmniej $1/2$ pełnego wymiaru czasu pracy.

Warunek 6

Przedsiębiorstwo społeczne informuje osobę zagrożoną wykluczeniem społecznym, o której mowa w art. 2 pkt 6 lit. g, o skutkach podjęcia zatrudnienia w zakresie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego, o którym mowa w art. 16a ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Warunek 7

Przedsiębiorstwo społeczne w przypadku każdej zatrudnionej osoby zagrożonej wykluczeniem społecznym, do której został udzielony instrument wsparcia, o którym mowa w art. 21 lub art. 22, opracowuje i realizuje indywidualny plan reintegracyjny przez okres nie krótszy niż okres, na jaki został udzielony ten instrument, lub nie krótszy niż okres zatrudnienia danej osoby wymagany w związku z udzieleniem tego instrumentu.

Warunek 8

Przedsiębiorstwo społeczne posiada organ konsultacyjno-doradczy, w którego skład wchodzi:

- wszystkie osoby zatrudnione w tym przedsiębiorstwie,
- składa się z przedstawicieli tych osób w liczbie nie mniejszej niż 3, jeżeli liczba osób zatrudnionych wynosi więcej niż 10,
- funkcję organu konsultacyjno-doradczego pełni rada nadzorcza albo komisja rewizyjna (dotyczy spółki z o.o. lub akcyjnej),
- funkcję organu konsultacyjnego – doradczego pełni spotkanie konsultacyjne (dotyczy spółdzielni socjalnych).

Warunek 9

Przedsiębiorstwo społeczne nie może (art. 8 ust. 1):

- udzielać pożyczek osobom prawnym organizacyjnie z nim powiązanym ani swoim członkom, członkom organów tego przedsiębiorstwa, osobom zatrudnionym w tym przedsiębiorstwie ani osobom, z którymi osoby zatrudnione w tym przedsiębiorstwie pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, ani zabezpieczać ich zobowiązań mieniem przedsiębiorstwa społecznego;
- przekazywać majątku na rzecz osób, o których mowa w pkt 1, na zasadach innych niż w przypadku osób trzecich, w szczególności jeżeli przekazanie to następuje nieodpłatnie lub na preferencyjnych warunkach;
- wykorzystywać majątku na rzecz osób, o których mowa w pkt 1, na zasadach innych niż w przypadku osób trzecich, chyba że to wykorzystanie wynika bezpośrednio z celu statutowego;
- dokonywać zakupu towarów lub usług od osób prawnych organizacyjnie z nim powiązanych lub podmiotów, w których uczestniczą osoby, o których mowa w pkt 1, na zasadach innych niż w przypadku osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe.

Warunek 10

Przedsiębiorstwo społeczne nie przeznaczają zysku albo nadwyżki bilansowej uzyskanych z wykonywanej działalności, o której mowa w art. 3 ust. 1, do podziału między swoich członków, udziałowców, akcjonariuszy i osoby w nim zatrudnione.

Warunek 11

Przedsiębiorstwo społeczne sporządza roczne sprawozdanie i przekazuje je w formie elektronicznej wojewodzie właściwemu ze względu na siedzibę przedsiębiorstwa społecznego w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, za który jest składane to sprawozdanie.

Utrata statusu przedsiębiorstwa społecznego

Przedsiębiorstwo społeczne traci status w przypadku gdy:

- nie spełnia któregokolwiek z warunków, o których mowa w art. 3, art. 4 ust. 1 oraz art. 5–10, mimo upływu terminu, o którym mowa w art. 14 ust. 1;
- ogłoszono upadłość przedsiębiorstwa społecznego albo oddalono wniosek o ogłoszenie upadłości przedsiębiorstwa społecznego z uwagi na fakt, że jego majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania;
- otwarto likwidację przedsiębiorstwa społecznego;
- przedsiębiorstwo społeczne wystąpiło z wnioskiem o wydanie tej decyzji.

Zadania wojewody wynikające z ustawy

- Wydawanie decyzji o przyznaniu lub utracie statusu przedsiębiorstwa społecznego;
- Nadzór nad działalnością przedsiębiorstwa społecznego w zakresie spełniania warunków, o których mowa w art. 3, art. 4 ust. 1 oraz art. 5–10, wojewody właściwego ze względu na siedzibę przedsiębiorstwa społecznego.
- Prowadzenie kontroli w przedsiębiorstwie społecznym z urzędu lub na wniosek innego organu administracji publicznej w zakresie spełniania warunków, o których mowa w art. 3, art. 4 ust. 1 oraz art. 5–10;
- Informowanie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego o uzyskaniu statusu przedsiębiorstwa społecznego i przekazanie informacji, o których mowa w art. 19 ust. 2, tj. nazwa i forma prawna, adres siedziby i miejsce prowadzenia działalności; NIP, numer identyfikacyjny REGON i numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, innej ewidencji lub innym rejestrze; datę uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego; cel działalności, o którym mowa w art. 4 ust. 1; przedmiot dominującej działalności – w terminie 3 dni roboczych od dnia, w którym decyzja, o której mowa w art. 12 ust.1, stała się ostateczna.
- Informowanie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego o utracie statusu przedsiębiorstwa społecznego - nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia, w którym decyzja, o której mowa w art. 17, stała się ostateczna;
- Wydawanie zaświadczeń przedsiębiorstwom społecznym o spełnianiu warunków, o których mowa w art. 361 ust. 1 pkt 1–3 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, albo odmawia wydania zaświadczenia w przypadku niespełniania przez przedsiębiorstwo społeczne tych warunków.